

2.26 බෙලිකටු භාවිතය පිළිබඳ පුරාවිද්‍යාත්මක හා මානවවංශ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්
(An Archaeological and Ethnological Study of the Usage of Shells)

ශ්‍රියාණි හතුරුසිංහ
පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

ABSTRACT

මිනිසා ආහාරයට ගත් සතුන් අතර බෙල්ලන් වර්ග ආහාරයට ගැනීම ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ සිටම ජනප්‍රිය වූ බවට සාධක තිබේ. මේ සඳහා වැඩි වශයෙන් යොදාගන්නේ ගොඩබිම වෙසෙන ගොළුබෙල්ලන් (land snails) විශේෂයන්ය. නමුත් බෙල්ලන් ආහාරයට ගැනීම හැරුණු විට ඔවුන්ගේ පිටකටු (Shell) විවිධ ආකාරයෙන් මනුෂ්‍ය පිවිතය හා සම්බන්ධ කර ගැනීම පිළිබඳ ඉතා පැරණි සාධක හමුවේ. එවැනි කටයුතු සඳහා වැඩි වශයෙන් මූහුදු බෙල්ලන් ද (molluscs) ඊට අමතරව ගොඩබිම බෙල්ලන් ද (molluscs) යොදාගෙන තිබේ. මේ අධ්‍යයනයෙන් සිදු කෙරෙන්නේ එම බෙලිකටු, මිනිසා විවිධ කාර්යයන් සඳහා යොදාගත් ආකාරයන් පිළිබඳ විමසා බැලීමකි.

අතීත මිනිසා මෙන්ම නූතන මිනිසා ද බෙලිකටු ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් සිටී. සුළු වෙනස්කම් හැරුණු විට පැරණි හා නූතන යුගයන්හි බෙලිකටු භාවිතයේ අරමුණු වෙනස්වී නොමැත. ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාවිද්‍යාත්මක හා ඓතිහාසික මූලාශ්‍රවලට අනුව ඔවුන්ගේ මේ භාවිතය ප්‍රධාන අරමුණු තුනක් ඔස්සේ ක්‍රියාත්මක වී තිබේ.

1. විශ්වාස හා ඇදහිලි (rituals and believes)
2. සන්නිවේදන ක්‍රමයක් වශයෙන් (The method of communication)
3. අලංකරණ කටයුතු සඳහා (for decorative purposes)

ජන විශ්වාසයන් හා ඇදහිලි ක්‍රමවලදී මෙය ජය සංකේතයක් සහ සුඛ ලකුණක් ලෙසත්, සන්නිවේදන කටයුතුවලදී උත්සව ආරම්භ කිරීම හා යුධ ආරම්භ කිරීම වැනි අවස්ථාවලදීත්, අලංකරණ සඳහා යොදා ගැනීමේදී ආහරණ හා ගෘහ අලංකරණ භාණ්ඩයක් ලෙසත් භාවිත කර ඇත. බෙලිකටුවල විවිධාකාර වූ හැඩයන්, ප්‍රමාණයන් හා වෛවර්ණ බව මේ සඳහා වැදගත් වී තිබේ.

Key words; Shells